

VÁRKONYI (HILDEBRAND) DEZSŐ ESZTÉTIKAI
ÉS IRODALOMLÉLEKTANI MUNKÁI

Várkonyi (Hildebrand) Dezsőről ismert az, itt is elhangzott, hogy előadásainak témái szorosan kapcsolódtak a lélektanhoz. Fegyelmélettsége, előre pontosan kidolgozott előadásanyaga arra készítette, hogy más tudomány vagy diszciplína tartományába ne avatkozzék, s ne közölje ilyen területet érintő nézeteit, még ha általa értékesnek tartott elgondolásai voltak is a lélektan határain túli tudományterületekről.

A Magyar Pszichológiai Szemlében a közeljövőben megjelent tanulmányunkban, "Várkonyi (Hildebrand) Dezső pszichológiai magánegyeteme" címmel, részletesen kitértünk arra, hogy Várkonyi saját lakásán az 1950-es és 60-as évek időszakában miként szervezte meg szakpszichológus barátai és nempszichológus ismerősei számára az otthoni pszichológiai előadássorozatot. E közleményünkben dokumentumokkal, meghívókkal, levélben közölt előzetes program-tájékoztatásokkal kiegészítve próbáljuk rekonstruálni az előadássorozatok tematikáját. Sőt a hallgatóság hozzávetőleges jegyzékét is bemutatjuk. Ez a hallgatóság már lazább kötelezettséget jelentett Várkonyi részére aziránt, hogy a legteljesebb szigorral csak a szoros értelemben vett pszichológia köré vonja gondolatait. Gyakran érintett, az 1950-es években az egyetemen szinte teljesen hiányzó, irodalompszichológiai témákat is. Várkonyi mindig jelentős vonzódást mutatott a karakterológia felé. Az irodalomlélektani előadások - ez már saját feltevésünk, illetve véleményünk - talán azért foglalkoztatták, mert így, ezen előadások révén alkalma nyílt a sorra vett író szereplőinek jellemábrázolására.

Am volt egy személyesebb mozzanat is, ami az említett családias pszichológiai előadásokat az irodalom felé való közeledésre készítette. Ez pedig Várkonyiné Kisfaludy Erős Piroska egyre jobban kibontakozó költői tevékenysége volt. Az eredetileg fizika-kémia tanári képzettségű feleségben korán felkeltődött a pszichológia, majd később a versírás iránti érdeklődés és ösztözés. Így aztán a szigorúan pszichológiai keretek között maradó otthoni előadások után eleinte csekély, majd mind szélesebb választékkal hangzottak el a költőfeleség versei az ő különös, szuggesztív, félig éneklő, sémáni hangulatot árasztó saját előadásában. Ezek egyrészt szellemi pihenést nyújtottak a baráti társaságnak, másrészt pedig az önkifejezésre és sikerélményre adtak alkalmat a szerző számára.

Hallgassunk meg legalább egyet a többször is elhangzott költemények közül Sellei Zoltán tolmácsolásában.

Kisfaludy Erős Piroska

IMÁDSÁG

Közeledem
Álmomban is
Feléd!
Óhózzá,
Ki álom-mélyből
Most is hozzám
Beszél!

Közeledem,
Mennem sem kell
Feléd!
Tehozzád,
Ki fényéveket
Sugározol
Elém!

Közeledem,
El-elfutván
Feléd!
Tehozzád,
Ki tüdőm lombján
Zizzénsz, mint a
Levél!

Közeledem,
Lángok lángján
Feléd!
Tehozzád,
Ki csókom tüzén
Fényt hintettél
Elém!

Közeledem,
Tudást tudva,
Feléd!
Tehozzád,
Ki nagyságrendek
Kulcsát nyújtod
Felém!

Közeledem,
Kínban, éjben,
Feléd!
Tehozzád,
Ki most is dobolsz
Sajgó szivem
Erén!

Közeledem,
Utak útján
Feléd!
Tehozzád,
Ki minden úton
Szembe jössz már
Felém!

Közeledem,
- Mit is modjak? -
Feléd!
Tehozzád,
Ki létem létét
Úgy álmodod
Elém!

Közeledem...
- Csak dadogok -
Feléd!
Óhózzá,
Ki most is ringat
Kéklő, fénylő
Ülén!

A bemutatott vers nem Várkonyi költői teljesítménye, említésével érzékeltetni kívánjuk azt a légkört, ami Várkonyi pszichológiai előadásai után uralkodott. Ezek idővel arra sarkallták magát Várkonyit is, hogy esetenként irodalom-pszichológiai témákat is válasszon. Arany János balladáinak pszichológiai elemzése már távoli hagyományokkal bír. Jóllehet Várkonyi is említette az eddigi eredményeket, de saját gondolataival kiegészítve sem jelentett Arany-elemzése irodalompszichológiai újdonságot. Bámultuk Várkonyi emlékezőképességét, azt, hogy Arany János költői munkáinak számos darabját emlékezetből idézte, de ennél tovább nem terjedt meglepetésünk. Nem így volt a helyzet más költőkkel: elsősorban Ady Endrével. Meggyőződésem, hogy Ady nem csak költő volt, hanem a magyar "életfilozófia" egyik legkiemelkedőbb rendszerezője. Rendszerét azonban csak pszichológus képes - a sorok között olvasva - előbányászni. Éppen a tekintetben volt sok érdeme Várkonyinak. Várkonyi ismerte azt az akkoriban sokat hangoztatott (vö. Bóka László munkásságát) beállítást, hogy Ady "istenes" versei nem valamiféle istenhit megnyilvánulásai, hanem pusztán az életbe, az életörömbbe, a vitalitásba vetett bizalom kivetülése. Várkonyi elítélte ezt a "beállítást". Nem tagadta ugyanakkor, hogy Ady "életfilozófiájának" egyik legalapvetőbb vonása az életszeretet. Idéztet is idevágó részeket tőle, talán a következő sorokat is: "Mert Isten: az élet igazsága, Parancsa ez: mindenki éljen. Parancsa ez: mindenki örüljön. Parancsa ez: örömgyilkos féljen. Parancsa ez: mindenki éljen." (Ady: Az Isten harsonása, 3. versszak) Ugyanakkor felvetette Várkonyi a kérdést, amit különösen francia esztéták oly sokszor felelítetttek: a költő olyan-e mint a gyöngy-kagyló, szenvednie, kínlódnia kell, hogy élményei legyenek, és hogy szenvedéseinek rémképeibe, arcának eltorzult vonásaiba az olvasót bepillantva szokatlan élményeket tudjon felkelteni benne. A "Fekete zongora" c. vers, amit Várkonyi szívesen idézett, már a költő lelkében kavargó "viharokat" szimbolizálja; tehát Ady életét, sorsát. A fekete zongora - a költő élete. Ennek jellege: befejezetlenség, sötét színezet. A vak mester: a sors, ez játszik vele. A zongora üteme, melódiája: a költészet. Megkérjük Selley Zoltánt, hogy adja elő ezt a verset is!

Bolond hangszer: sír, nyerít
és bűg.

Fusson, akinek nincs bora
Ez a fekete zongora.

Vak mester tépi, cibálja
Ez az élet melódiája
Ez a fekete zongora

Fejem zúgása, szemem könnye,
Tornázó vágyaim tora,
Ez mind; mind: ez a fekete
zongora.

Boros, bolond szívemnek vére
Kiömlik az ő ütemére
Ez a fekete zongora.

Várkonyi utalt ugyanakkor arra, hogy az életszeretet, akár mint lelkiállapot, akár - valamennyire tudatosan mint "életfilozófia" elem nagymértékben kapcsolódott nála a dolgok, jelenségek hangulati összefüggéséhez. Abban a nagy kiadatlan jegyzetanyagban, ami eredetileg Sellei Zoltán birtokában van meg (és másolatban a Budapesti Műszaki Egyetem Pszichológiai Intézetében) számos utalást olvashatunk a hangulatok pszichológiájára vonatkozóan. Megtuttuk Várkonyitól - persze erről a pszichológiai tankönyvek is írnak -, hogy olyan alapvető beállítódások (vagy beállítottságok - Várkonyi mindkét terminust elfogadhatónak érezte) mint a pesszimizmus, illetve optimizmus, az egyén egész életének történéseit bizonyos hangulati aláfestéssel, "alaphanggal" színezheti. Megtuttuk viszont azt is, hogy jelenségeknek, helyzeteknek, helyzetfordulatoknak az életben olyan hangulatkeltő ereje lehet, ami képes az egyén érzelmi alaphangulatát megváltoztatni, időlegesen, akár hosszabb időre való érvényességgel. (Talán ilyen szerepe volt a görög drámában a katarzisznak.) De Ady "Párizsban járt az ősz" című költeményét hallgatva, magunk is rájöhettünk, a katartikus, az életérzést megváltoztató mozzanatra: a költő - bármilyen pesszimiztikus mozzanatokot táplál magában (halálára gondol) és bármilyen szomorú előjeleket lát magaelőtt (hulló levelek) - hirtelen életérzésileg átalakul: ő a kiválasztott, ő egyedül látja az "Ősz" látogatását, s a "kiválasztottság" öröme mindenért kárpótolja. A közismert verset - ami Sellei Zoltán előadásában el is hangzott - felesleges lenne itt akárcsak részletében idézni. A vers azáltal különösen érdekes, mivel a hangulati elemek, a vers katartikus élmény; berobbanásával már a hangulatnál sokkal erősebb érzelmi, revelatív hatással járó rádöbbenési élménybe csapnak át. Várkonyi különösen érdekes jelenségek tartotta a vegyes érzelmelek jelenségét. Az idézett vers - és Ady számos sok más verse - az ilyen affektív állapotoknak gazdag példanyagot ad.

Ady mellett kedvenc témája volt Várkonyinak Madách írói pályája is. Mindennél többet mond, ha röviden belehallgatunk Várkonyi Dezsőnek kiadatlan, Dyrnmayer Marianne-ék lakásán tartott Madách-előadásának szövegébe: "már múlt évben akartunk egy kis megemlékezést tartani Madáchról, azonban most a kövekező évre maradt ez, és alkalmunk volt összegyűjteni azokat a megnyilvánulásokat, amelyeket a mi közéletünkben és tudományos életünkben szemlélhettünk (ekkor jelent meg pl. Keresztúry Dezső méltatása Madáchról), mint reakciókat az ünnepi megemlékezési esztendőre vonatkozóan és amelyek a Madách "Ember tragédiáját" bírálták, ismertették és magasztalták. Ezek a megnyilvánulások azonban abban, aki Madách gondolatvilágába elmélyedt, sokszor azt a benyomást keltették, amit Madách így fejez ki, hogy "miért is kezdtem emberrel nagyot, ki tudásra törpe és vakságra nagy". Valóban, hogyha egy pár megnyilvánulást nézünk, akkor azt vehetjük észre, hogy a Madáchot ismertető jóindulatú bírálatok avagy tiltakozások sokszor megrekedtek egyes álproblémákban, úgyhogy ennek az előadásomnak is azt a címet szeretném választani:

"Alproblémák és valódi problémák Madáchnál" és szorításuk és korlátozók elbádosunkat csupán az "Ember tragédiájára".
 Melyek azok az alproblémák, amelyek fölülüttek a fejü-
 ket, és amelyek csupán abból származnak, hogy a bírálók nem
 tudták áttekinteni Madáchnak az egységes koncepcióját és
 konstrukcióját. (Mint később látni fogjuk, hogy Arany János
 éppen ezt a keletét emelte ki már, s ezzel rögen elejét vette
 félreértéseknek és a melléltégeknek.) Voltak akik próbál-
 ták a szindarabot leegyszerűsíteni, ez úgy volt arra, hogy
 illelketlen kezéket kihagyogassanak a szindarabból olyan
 részeket, amelyek hagyományosan az eddigi jatekmódoiban ben-
 ne voltak... Vagy azután megtekédték egyes magyarizók az
 egyes történelmi színekben. Magyarizgatók, hogy Madách el-
 hibázta a történelmi színekben a dolgot, és elterít a törté-
 nelmi valóságtól. Elterítik azt, ami a műnek lényegéhez
 tartozik, hogy a történelmi színek: álomjátások. Az egy nagy
 álomsorozat, mert Lucifer álomt bocsát Adámrá és azt mondja
 neki, hogy majd ebben fogja bemutattani az emberiség jövő-
 jét... és tudjuk, hogy az álomképben mindent szabad és annak
 a logikája nem a realitásnak a logikája. Ha tehát Madách
 összevonja pl. tanrédnek és Luther Mártonnak az idejét, ak-
 kor ez az álom szívében hatálmával történi és tudjuk, hogy
 az álomképnek az egyik "technikai fogása" éppen a súrlás,
 a télnék és az időnek semmi belevése és az, hogy az álomképet
 dramatizálja az álmodó... Azután mások tévedésbe estek Eva
 szerepére vonatkozóan, amennyiben évt és átlátszóban a nő az
 "Ember tragédiájában" ténylegnek mondották... Így kezdődik
 tehát Várkonyi nevezett elődése, melynek végső mondanivaló-
 ja, hogy a nő valószínűben nem tragédia, és tévedés annak fél-
 tévese, hogy Madách csak azért írta befejezésésképpen: "Ember
 küzd és bízva bizzál", mert nem tudta befejezni a művet.
 Madách tényleg ezt gondolta ténylegnek: az elmények átélése
 az ember célja, "a küzdes maga".

A bemutatott téz Várkonyi idézetel átszótt elő-
 dásmodját. (Egyébként hadd tegyek itt egy kis kitérőt. A
 felvetél, ami Várkonyi H. Dezse hangját megörökítette, a ké-
 zőtűnk, új Várkonyi hangját megörökítette. A felhatalmazott an-
 nak bejelentésére, hogy ha valakit érdekel a teljes - kb.
 egy óra - előadászöveg, néhan az ahhoz kapcsolódó vita
 hanganyaga - Várkonyi Kistalud Erdős Piroska, Galasi Pong-
 rác és mások felzólalásával - Erdősiget, Ligetszöve u. 65, 111.
 46 - 6 anyagi ellenszolgáltatás nélkül átjuttassa ezt az ér-
 deklődőknek.)

Továbbéve már csak egy íróval, pontosabban drámatíróval
 kívánok foglalkozni. Várkonyi mindig érdeklődött egyes né-
 pek, népcsoportok lelki alkata iránt. Jelentő, hogy az éssa-
 ki ember lelkülete sajátos jegyeket mutat. (Az orosz lélek-
 ről azt vallotta: "Kérem az egy külföldön viláig, az megismerhe-
 tetlen"). Az északi ember lelkülete, ötöződve a társadalmi
 gondok és feszültségek dinamizmussával, az amire Ibsen rá-
 világít. Várkonyi külföldön élt szerzeteltel emelte ki Ibsen
 munkásságában az ún. "élethezugság" szerepét. Élethezugság

az a világhoz való nem természetes, nem őszinte viszonyulás, ami egy adott egyén teljes élettartamán, vagy legalábbis élettartama időben lényegesen hosszú részén végighúzódik. Az egyik legjellemzőbb, élethazugságot ábrázoló darab a **Vadkacsa**, ahol az átlagember szintjére süllyedt Gregers Werle a maga "ideális követelései" az élethazugság kirívó (nevetségesen ábrázolt) példája. De maga **Peer Gynt** is élethazugságban él: állandóan a kalandokat keresve nem ismeri fel a családi otthon melegének, az őt szerető hitvesnek a valódi értékét, s ha felismeri, már késő. Élethazugságban él **Nóra** is, jóllehet ezen élethazugság, a mindentől való elzárkózás és védettség hazugsága, nem kifejezetten Nóra jelleméből fakad csak: a család is ráerőlteti e beállítottságot. **Solness** építómester élethazugsága, hogy fiatal felesége és általában mindenki előtt - mai szót használva, - "megjásza magát" és saját személyét rendkívül bátor embernek tünteti fel, aki a kész építmények magasára diadallal tűzi ki a lombot (pedig valójában tériszonyban szenved).

Várkonyi hívta fel figyelmemet Philippe Lersch munkásságára, ("Der Mensch in der Gegenwart" stb.), és amikor e szerző munkáit beszereztem, átolvastam, akkor döbbsentem rá arra, hogy miért jelentett Várkonyi számára Ibsen "élethazugság-problematikája" olyan sokat. Lersch filozófiája szerint - ami talán individuálpszichológiának minősíthető az emberi lélek legbelső, majd egyre kevésbé centrális rétegekből áll. A legbensőbb mag határoz meg mindent életünkben, mégha első pillanatra nem is tűnik ez fel. A legbensőbb énünk "diktálta" viselkedésformáktól a társadalom követeléseit, téves önismeretünk, ránk rakódott, a bensőnkkel szinkronban nem levő beállítottságok stb. hatására életünk adott szakaszaiban többé-kevésbé eltérünk. Ezzel rontunk el mindent, megtagadjuk önmagunkat és büntetésünket ez a cselekedet hozza ránk. Minden a legbensőbb természetunktől eltérő cselekedet: erőfeszítés, erőfeszítéstöbblet, és ezek az erőfeszítéstöbbletek bontják szét lényünket, testünket, egészségünket. Az ilyen "élethazugságokban" élő ember lelki-testi széthullásra van ítélve. Ugyanakkor az élethazugságnak értelme is van: ha az ember felismeri élethazugságát, ezt kiküszöbölve, a legbensőbb én diktálta cselekvésforma felé közeledhet. Ph. Lersch kötetét - szamizdat-szerűen - lefordítottam kivonatossan. Várkonyit ez nagy örömmel töltötte el: a mélylélektan iránti érdeklődése Lersch munkásságának nagy-rabecsülésénél találkozott a viselkedéslélektan iránti lelkesedésével (McDougall). Magam megpróbáltam felvenni személyesen is a kapcsolatot Ph. Lersch-el, de küldeményem, levelem válasz nélkül maradt.

Még egy mondatban utalok Várkonyi báró Kemény Zsigmond munkássága iránti érdeklődésére. Többször alkalma nyílt, Kemény Zsigmondról szólva elbeszélni a nevezett író "leánykérését", ti. azt az esetet, hogy kifejezetten leánykérésre érkezvén több órás beszélgetés után sem tudta kimondani az ilyenkor szükséges mondatot vagy csak a legszükségesebb néhány szót és dolga végezetlenül hagyta el a házat. S ezután

tért át az "anyakomplexum" leírására. Néha továbbment: különféle rögződések, fixa ideák leírását is kapcsolta írókról szóló előadásaihoz, s itt jegyzem meg, hogy Virág János felvételében Várkonyinak a különféle főbiákról szóló rövidebb kiselőadása is az érdeklődők rendelkezésére áll átjátszás formájában.

Elhagyva az egyes írókkal kapcsolatos előadások témakörét most áttérek egy másik területre, ami nemkevésbé jellemző Várkonyi irodalmi érdeklődésére, de ami viszont már távolabbra mutat. Egyrészt talán ismert a Várkonyiné Kisfaludy Erős Piroska kiadásában megjelent "Naplótöredékek" c. kiadvány. Ez Várkonyi Pannonhalmán töltött éveinek időszakában készült és már jelzi hivatkozásai révén szerzője irodalmi érdeklődésének ébredését a filozófiai érdeklődéssel párhuzamosan. E korszak után, de az 1950-es évek lakásán tartott előadásait megelőzően keletkezett Várkonyi sajátos, nagyterjedelmű kéziratanyaga. Itt nem egyes szerzők, hanem műfajok szerint rendezett az anyag. Így pl. a regény, a dráma, a komédia, a tragédia, a középfajú dráma, a költészet, a bábjáték stb. csoportok szerepelnek e jegyzetanyag témái között. Érdemben még senki sem foglalkozott ezzel az anyaggal. Érdemes lenne kihámozni belőle azt, ami irodalomelméletileg, illetve pszichológiai vonatkozását illetően újszerű ebben a többszáz oldalas gyűjteményben. E tematikai csoportosítású irodalmi jegyzetanyag Sellei Zoltán tulajdonát képezi.

Az irodalmi vonatkozások utolsó fejezeteként említjük meg, hogy csodálatosan kézenfekvő, világos és egyszerű lett az ő előadásában a legbonyolultabb dolog is. Sokszor hasonlattal érte el ezt a hatást.

A szavalóművész és a színész művészete közti különbséget például így világította meg.

A színész nem a költőt személyesíti meg, hanem a költő által kitalált alakot. Szerepet formál. Hamletet alakítja, a tépelődő dán királyfiat, akiben "az elszántság természetes színét a gondolat halványra betegíti". Alakítása hasonlít a szoborhoz, amely három dimenziós. Körbejárható. Szerepformálásában segítségére van a jelmez, a maszk, a díszlet, a partnerek, a színpad, a rendező, a dramaturg instrukciói stb.

A szavalóművész viszont a költőt személyesíti meg sajátos módon. Mintha a költő szólna általa. Tehát Arany János A walesi bárdok című balladájában nem játssza meg a szereplőket (Edward királyt, a három bárdot stb.), hanem csak jelzi azok egyéniségét. A szoborhoz viszonyítva ő reliefet, domborművet alkot. Mely inkább két dimenziós ugyan, de mégis több annál, mert a mélységek jelezve vannak benne a kiemelkedő és bemélyedő részletekkel. Mégpedig úgy, hogy jelenvalónak érezzük a harmadik dimenziót is. Mintha mindazok ott lennének teljes egészükben, amik csak részben vannak jelen (pars pro toto).

Ennyiben "több" a szavaló művészete a színész művészeténél. Külső eszközök nem állnak rendelkezésére (pusztán a

hang, a mimika, a gesztus), s mégis egy szomorú ballada előadásával a színházi tragédia katarziséig kell eljuttatnia a közönségét.

Várkonyi professzor sokoldalúságáról már esett szó. Például, hogy nemcsak tudós, hanem hegedűművész is volt. Tegyük hozzá, befejezésül, hogy a költeményekről sem csak gondolatai voltak, hanem maga is költő volt, amint ezt saját versei mutatják. Ezek közül hallgassunk meg most kettőt Sella Zoltán tolmácsolásában.

Várkonyi Hildebrand Dezső:

Cselló-szonáta
(G-moll)

Állok az őszben, Átbizserget
És körülfolly a napsugár.
Igaz, nem volt nagyon termékeny
És máris elfutott a nyár.
Emléke izzik még bennünk, de
Kint nőnek a fák árnyai.
Csendben, komolyan bevonódnak
A lélek csüggedt szárnyai.

Mint a hajó, ha partot ért és
Roncsolva, tépve megpihen,
Honnán, hová, mily kincseket vitt
Nem kérdi tőle senkisé:
Állok az őszben s megtépzott
Élethajómra bámulok.
Csend van körültem és a csendben
Érzem, hogy egyedül vagyok..

Egykor vígan vontam vitorlát
S hová repültünk: Délsziget!
Hol oly sok bődítő virág nyit
S dús lombú pálma integet,
De Délsziget tengerárján
Tündéri képed felmerül...
Mi volt ez? Álom volt? Káprázat?
Állok hajómon egyedül.

Merengve nézek szét a tájon;
Mily teltek dús kalászhai!
Látom a napnak dévaj kedvét
A szőlőfürtön játszani;
Festvér-gerezdek édes nedve
A pattanásig megfeszül,
Rajtam is átviharzik vágyuk
S állok az őszben egyedül,

Pedig köröttem mennyi fény, szín,
És milyen életorgia!
De átvonaglik lelken, tájon
Egy epedő melódia,
S a dallam mélyén, ismerősen
Egy női sírás felzokog...
Reám találtál?... Nem, csak álom.
Az őszben egyedül vagyok.

Fázom. A metsző szél diderget
És benn a szívben hegedül:
Indulni késztet sietősen,
Ijedten, kérdőn, egyedül,

Bele az üres éjszakába,
A semmibe s mindig tovább,
Amerre hajt a kényszerűség,
Vagy az elmondhatatlan vágy,
De az éj táguló terében
Csodák-csodája vár reám:
Vár fényed, üdvözült Madonnám,
Sugárzó arcod, te leány.

S kigyúlnak akkor tiszta fényben
Körüled minden csillagok.
Képed kereng ott fönny, a végtelenben
S, elvész egy fájó sejtelemben. -
Én lenn oly egyedül vagyok.

Kozmikus pillanat

Veled gyémántos lángban égve
A mindenségben valahol:
El nem választhat minket semmi
Gondolat, ábránd, hatalom.

Teveled együtt fellobogni
Te üdvözítő tiszta fény:
Ez minden, amire vártam
Amért eszméltem, éltem én.

Minden kitárul akkor nekünk
Idő, tér, isten, végtelen,
Mert benned nyilvánul meg minden
Ami titok van s rejtelem,

Ami időnek s öröklétnek
Rejtélyes méhén áthalad,
Te benned nyer csodás értelmet,
Soha nem hallott szavakat.

S ha így elértük minden létnek
Legizzóbb s fájóbb fényfokát:
Akkor megáll a világóra,
Létünk betelt. Nincsen tovább.

A KÖTET SZERZŐI

- Dr. Várkonyi Dezső** (1888-1971)
a pszichológiai tudomány kandidátusa
egyetemi tanár
- Dr. Baróti Dezső**
az irodalomtudomány doktora
egyetemi tanár (Budapest)
- Dr. Büky Béla**
a pszichológiai tudomány kandidátusa
tudományos főmunkatárs (Budapest)
- Dr. Duró Lajos**
a pszichológiai tudomány kandidátusa
tanszékvezető egyetemi docens (Szeged)
- Dr. Kiss György**
a pszichológiai tudomány kandidátusa
tudományos főmunkatárs (Budapest)
- Dr. Rókusfalvy Pál**
a pszichológiai tudomány doktora
egyetemi tanár (Budapest)
- Sellei Zoltán**
előadóművész
- Dr. Veczkó József**
egyetemi docens (Szeged)
- Dr. Veszprémi László**
a neveléstudomány kandidátusa
igazgató (Szeged)
- Dr. Zakar András**
a pszichológiai tudomány kandidátusa
egyetemi docens (Szeged)
- Dr. Zentai Károly**
ny. főiskolai docens (Szeged)

Дэже /Гилдебранд/ Варкони /1888-1971/ был профессором от 1929 по 1940-й год Сегедского Университета. В честь столетия со дня его рождения в организации секции Педагогике и Психологии - 14-ого октября 1988 года в Сегеде - состоялось раматное научное заседание. В данном сборнике впервые публикуется один из рукописных трудов ученого от 1950 года и также печатаются тексты прочитанных докладов научного заседания.

Содержание

- Дэже Варкони: Аномалии человеческих поведений и действий в нормальных условиях
- Пал Рокушфалви: Жизненное творчество Дэже /Гилдебранд/ Варкони
- Лайош Дуро: Возрастно-психологическое творчество Дэже /Гилдебранд/ Варкони
- Йожеф Вейко: Ребенок и его среда в воспитательно-психологических трудах Дэже /Гилдебранд/ Варкони.
- Дэже Бароти: Профессор Варкони
- Карой Зентаи: Воспоминания о профессоре Варкони
- Ласло Веспреми: Варкони и журнал "Школа действия"
- Дьердь Кишш: Дэже Г. Варкони и психологическая общественность
- Бела Бюки - Золтан Шэллей: Эстетические и литературно-психологические труды Дэже Г. Варкони

Professor Dezső (Hildebrand) Várkonyi (1888-1971) war in der Psychologie von 1929 bis 1940 in Szeged tätig. Anlässlich seiner Zentenarfeier wurde am 14. Oktober 1988 eine wissenschaftliche Gedächtnistagung an der Attila-József-Universität zu Szeged veranstaltet. In diesem Band veröffentlichen wir einen von Professor Várkonyi 1950 geschriebenen und bis jetzt unveröffentlichten Beitrag und die ihm zu Ehren gehaltenen Vorträge.

Inhalt

- Dezső Várkonyi: Die Abnormalitäten des Verhaltens und der Tätigkeit von Menschen im Kreis der Normalität (Parataxen)
- Pál Rókusfalvy: Das Lebenswerk von Dezső (Hildebrand) Várkonyi
- Lajos Duró: Entwicklungspsychologische Tätigkeit von Várkonyi
- József Veczkó: Das Kind und seine Umgebung in der erziehungspsychologischen Werken von Várkonyi
- Dezső Bardóti: Várkonyi, der Professor
- Károly Zentai: Erinnerung an Professor Várkonyi
- László Veszprémi: Várkonyi und "Die Schule der Handlung"
- György Kiss: Várkonyi und sein öffentliches Leben in der Psychologie
- Béla Büky - Zoltán Sellei: Die ästhetischen und literaturtheoretischen Beiträge von Várkonyi